نگاهی به اخبار انتخاباتی جام جم در ۲۰ سال گذشته

انتخابات و اتفاقات

حمایت نمایندگان مجلس ششم از نامزدی خاتمی

۳۰ فروردین ۸۰ جریان اصلاحات از نامزدی مجدد خاتمی حمایت می‌کرد اما درعین‌حال برخی چهره‌های دوم خردادی هم می‌خواستند بخت خود را برای حضور در انتخابات ریاست جمهوری بیازمایند. از همین رو بود که ابراهیم اصغرزاده، عضو شورای شهر تهران در خصوص نامزدی خود گفت: هنوز تصمیم قطعی برای شرکت نگرفته‌ام و در حال رایزنی هستم. من مزاحم هیچ‌یک از احزاب و گروه‌های سیاسی نخواهم شد و هیچ انتظاری از آنان نخواهم داشت.

همچنین حسن غفوری فرد، عضو هیات رئیسه مجلس پنجم و مجید قاسمی، عضو شورای مرکزی حزب اعتدال و توسعه و رئیس بانک مرکزی در دولت میرحسین موسوی برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری اعلام آمادگی کردند.

از سوی دیگر نامه‌ای به امضای ۲۲۴ نماینده در حمایت از نامزدی خاتمی نوشته شد اما بنا به مصلحت‌اندیشی هیات رئیسه مجلس از قرائت آن در صحن خودداری شد.

کناره‌گیری به نفع نامزد مقبول

۳۰ فروردین ۸۴، هاشمی رفسنجانی رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، انتخابات نهمین دوره ریاست‌جمهوری را با توجه به اوضاع حساس منطقه‌ای، بین‌المللی و داخلی بسیار مهم عنوان کرد و گفت اگر نتیجه این انتخابات، رئیس‌جمهوری توانا با پشتوانه رأی بالا باشد برای طولانی‌مدت در ایران تأثیری اساسی و سرنوشت‌ساز خواهد گذاشت.

علی‌اکبر ولایتی درباره مدیران اقتصادی دولت احتمالی خود گفت، روش اقتصادی من قطعا با کارگزاران متفاوت است و به توسعه اقتصادی در کنار عدالت اجتماعی معتقدم.

احمد توکلی هم تصریح کرد: اگر مطمئن شوم در نظرسنجی‌ها نامزد اصولگرای دیگری مقبول است به نفع وی کنار خواهم رفت.

حرکت تاکتیکی سازمان مجاهدین انقلاب

۳۰ فروردین ۸۸، محمدرضا میرتاج‌الدینی عضو هیات رئیسه مجلس گفت: احمدی‌نژاد تنها نامزد مطرح در جریان اصولگرایی است. وی خاطرنشان کرد: حرکت جریان اصولگرا به‌طرف اجماع است و در دو هفته آینده نامزد خود را معرفی خواهد کرد.

علی مطهری، نماینده تهران تاکید کرد: هنوز آقای ولایتی پاسخ قاطع برای عدم حضور در انتخابات نداده است. وی حضور ولایتی در عرصه نامزدی را منوط به شرایطی دانست که اگر فراهم شود، او نامزد انتخابات ریاست جمهوری دهم خواهد شد. مطهری خاطرنشان کرد در صورت نامزدی ولایتی در انتخابات، محمدباقر قالیباف، معاون اولی وی را خواهد پذیرفت.

هادی غفاری، عضو شورای مرکزی نیروهای خط امام گفت: سازمان مجاهدین انقلاب و جبهه مشارکت درگذشته خطاهای جدی مرتکب شده‌اند و حمایت آنها از موسوی یک حرکت تاکتیکی است. یعنی آنها درواقع حامی میرحسین نیستند بلکه برای مقابله با کروبی از میرحسین حمایت کردند.

مهدی کروبی در خصوص احتمال کناره‌گیری برخی حامیان خود گفت: اینها که اطراف من جمع شده‌اند تا آخر می‌مانند ولی اگر هم نمانند من تا آخر در عرصه انتخابات می‌مانم و کناره‌گیری نمی‌کنم.

نامه رئیسی به روحانی

۳۰ فروردین ۹۶، سید ابراهیم رئیسی نامزد دوازدهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری در نامه‌ای خطاب به حسن روحانی نوشت: اگر در صحنه انتخابات ریاست‌جمهوری، رقابت برای خدمت به مردم است و همین مایه مباهات ماست، حیف است به شائبه نمایش‌های تبلیغاتی که داوری دیگران را درباره ما مخدوش می‌کند، آلوده شود.

رئیسی در این نامه نوشته بود: بنده و جنابعالی پیش از آن‌که حقوقدان باشیم هر دو مفتخر به کسوت روحانیت هستیم و این انتساب، ما را به رعایت امور اخلاقی بیش از دیگران ملزم و موظف می‌نماید.

اعاده طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری به مجلس

سخنگوی شورای نگهبان گفت: ایرادات هیات عالی نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام به طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری همچنان پابرجاست، بنابراین این طرح برای اصلاح مجدد به مجلس اعاده شد. عباسعلی کدخدایی افزود: شورای نگهبان نظر هیات عالی نظارت را به استناد اصل ۱۱۰ قانون اساسی به مجلس ابلاغ کرد و آن را مغایر اصل ۱۰۲ شناخت. وی اضافه کرد: بنابراین مجلس باید ایرادات مجمع را اصلاح و سپس طرح را برای تایید مجدد به شورای نگهبان برگرداند. / خبرگزاری صدا و سیما

رد ادعای فایننشال تایمز درباره گفت‌وگوی ایران و عربستان

یک منبع ایرانی در گفت‌وگو با شبکه المیادین، ادعای روزنامه فایننشال تایمز مبنی بر گفت‌وگو میان ایران و عربستان سعودی به میزبانی عراق را رد کرد. یک مقام ارشد دولت عربستان هم وجود هرگونه مذاکره با ایران را رد کرده است. پیش از این روزنامه فایننشال تایمز مدعی شده بود مقامات ارشد ایران و عربستان در بغداد با یکدیگر دیدار کرده‌اند. / فارس

آغاز غنی‌سازی ۶۰ درصد مذاکره‌کنندگان ایران در وین را در موضع قدرت قرار داده است

مرور تاریخچه مذاکرات با غرب نشان می‌دهد هرگاه ایران با ابزار قدرت وارد مذاکره شده منافع کشور تأمین شده است

مذاکرات وین چگونه غنی‌سازی می‌شود؟

فتاح غلامی

سیاسی

دو دهه از تعاملات پرفراز و نشیب میان ایران و غرب بر سر چگونگی استفاده از انرژی هسته‌ای به عنوان حق مسلم مردم کشورمان می‌گذرد و تجربه این ۲۰ سال نشان داد هرگاه از موضع قدرت با طرف‌های مقابل گفت‌وگو کردیم آنها ناچار به عقب‌نشینی در برابر خواسته‌های خود شدند یا حداقل براساس شرایط و تحولات سیاسی تلاش نکردند خواسته‌های غیر منطقی خود را پیش ببرند. در نقطه مقابل هرگاه از سر ضعف با غربی‌ها مذاکره کردیم و به گمان این‌که سیاست نرمش و لبخند در معادلات جهانی بهترین نوع تعامل بین‌المللی در دنیای امروز است در برابر خواسته‌های تحمیلی طرف مقابل کوتاه آمدیم، گام به گام فشارهای آنها در حوزه‌های اقتصادی و سیاسی بیشتر شد. بنابراین می‌توان گفت اگر مذاکره و گفت‌وگو از موضع قدرت و اقتدار باشد، می‌تواند ضمن حفظ منافع ملی و عزت و غرور میهنی، مانع بزرگی برای زیاده‌خواهی‌های طرف مقابل باشد و آغاز غنی‌سازی ۶۰ درصدی در روزهای گذشته نشان داد این اصل از سوی تمام گروه‌ها و جریان‌ها در کشور به رسمیت شناخته شده و این اشتراک نظر وجود دارد که برای حضور در میز مذاکرات باید قوی بود.

چالش هسته‌ای ایران با غرب از ۲۳ مرداد ۸۱ همزمان با کنفرانس مطبوعاتی یکی از اعضای گروهک منافقین در هتل ویلارد واشنگتن و طرح ادعای تلاش ایران برای دستیابی به بمب اتم آغاز شد. طرح این ادعا، مقدمه سلسله گفت‌وگوهایی میان ایران و غرب شد و سفر وزرای خارجه فرانسه، بریتانیا و آلمان به تهران و بحث و گفت‌وگوی آنان با تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران در سعدآباد از اولین گام‌هایی بود که برای رسیدن به توافقی ضمنی درباره فعالیت‌های هسته‌ای کشورمان برداشته شد. در پایان این نشست براساس بیانه رسمی از سوی تیم مذاکره‌کننده ایرانی، مساله تعلیق فعالیت‌های هسته‌ای به صورت داوطلبانه اعلام شد. از مهر ۱۳۸۲ در پی توافقات سعدآباد، بروکسل و پاریس، غنی‌سازی، ساخت سانتریفیوژها، بازفرآوری در یوسی‌اف اصفهان، نطنز و تحقیقات هسته‌ای به حالت تعلیق درآمد و عملا بخش‌های زیادی از ابزار قدرت ایران که غربی‌ها را پای میز مذاکره کشانده بود، کنار گذاشته شد. با وجود تلاش ایران برای اعتمادسازی، اروپایی‌ها به محض این‌که از تحقق هدف خود در تعطیلی فعالیت‌های هسته‌ای ایران مطمئن شدند، بنای خلف وعده گذاشتند و این مساله باعث بی‌اعتمادی ایران شد و با هشدار رهبر معظم انقلاب، ایران اقدام به ابطال موافقت‌نامه پاریس و آغاز فعالیت یوسی‌اف اصفهان کرد.

> پس از عملیات خرابکاری در تأسیسات هسته‌ای نطنز جمهوری اسلامی ایران بلافاصله غنی‌سازی ۶۰ درصدی را آغاز کرد. این مساله نشان داد تمام گروه‌ها و جریان‌ها در کشور این اصل را به‌رسمیت شناخته و این اشتراک نظر وجود دارد که برای حضور در میز مذاکرات باید قوی بود

اولین تجربه

این یکی از اولین مقاطعی بود که در ارتباط با موضوع هسته‌ای مشخص شد که نباید ابزار قدرت را در مقابل طرف مقابل کنار گذاشت و به محض اطمینان غرب از خالی‌بودن دست حریف، تمام تعهدات خود را کنار می‌گذارد. بر همین اساس باوجود کارشکنی‌ها محققان کشور با کار و تلاش خود، روند دستیابی ایران به فناوری غنی‌سازی اورانیوم و راه‌اندازی زنجیره کامل غنی‌سازی با سانتریفیوژهای ساخت داخل را فراهم کردند و نام جمهوری اسلامی ایران را در زمره کشورهای فعال در زمینه تولید سوخت پاک قرار دادند. تلاش پژوهشگران وطنی باعث شد کشورمان در ۲۰ فروردین ۱۳۸۵ با افتتاح پروژه راه‌اندازی دومین مجموعه جدید سانتریفیوژهای تاسیسات هسته‌ای نطنز به مرحله صنعتی غنی‌سازی اورانیوم ورود پیدا کند و این فرآیند بار دیگر دست ایران را نسبت به طرف مقابل در موضع بالاتری قرار داد.

تکرار تجربه تلخ گذشته

سال ۹۲ با تغییر دولت در ایران، گفت‌وگوهای هسته‌ای شکل دیگری به خود گرفت و درنهایت بعد از مذاکرات طولانی در تیر ۹۴ برنامه جامع اقدام مشترک یا برجام در راستای توافق جامع بر سر برنامه هسته‌ای ایران منعقد شد.

این مقطع دومین تجربه تلخ ایران درخصوص به‌کارگیری ابزار قدرت در مذاکرات بود چراکه به‌محض اجرای تعهدات ایران و تعلیق بخش‌هایی از فعالیت‌های هسته‌ای، رویکرد آمریکا و اروپا تغییر کرد و نه‌تنها به تعهد خود که لغو تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی بود عمل نکردند که هر روز با بهانه‌ای جدید بر تحریم‌ها افزودند. باوجود نقض برجام از سوی آمریکا در دوره اوباما، ارکان دولت مثل وزارت خارجه، بانک مرکزی و بخش‌های اقتصادی ابتدا اعلام می‌کردند تخلفات آمریکا، نقض روح برجام است و نمی‌توان آن را نقض برجام به حساب آورد اما بعد از حدود یک سال از توافق، برخی از همین نهادها اعلام کردند ایران از برجام دستاوردی نداشته است. اما همچنان رویه دولتمردان در قبال بدعهدی در برجام نرمش بود. این روند ادامه یافت تا این‌که آمریکا سال ۹۷ از برجام خارج شد و با این‌که انتظار این بود که این نوع رفتار دولت بعد از خروج آمریکا از برجام تغییر پیدا کند اما تا یک سال این رویه ادامه پیدا کرد و صرفا به صدور بیانیه اعتراضی بسنده شد.

گام‌هایی در مسیر تغییر رویه

یک سال پس از خروج آمریکا از برجام و در پی انتقادات فراوانی که نسبت به عملکرد دولت در مقابله با خلف وعده غربی‌ها شد، جمهوری اسلامی گام‌های پنج‌گانه‌ای را برای کاهش تعهدات برجامی در پیش گرفت و به نوعی مسیر احیای ابزار قدرت خود را آغاز کرد که البته نگرش حاکم بر دولت باعث شد که در این مسیر هم با احتیاط کامل گام بردارد که مبادا باعث ایجاد حساسیت در طرف مقابل شود و این در حالی بود که تجربه سال‌های گذشته ثابت کرده بود اتفاقا در تمام مقاطعی که ایران وارد محدوده‌های حساسیت‌برانگیز برای غرب شده توانسته از آنها امتیاز بگیرد.

در گام‌هایی که سال ۹۸ از سوی ایران برداشته شد گرچه اعتراض طرف‌های اروپایی را همراه با ابراز نگرانی در پی داشت اما باعث نشد که آنها دوباره در مسیر اعتمادسازی قرار گیرند. اما بعد از شکل‌گیری مجلس یازدهم، نمایندگان این دوره که مشی سیاسی متفاوت از دولت داشتند تجربه گذشته را چراغ راه کردند و با عزم جدی بر احیای قدرت هسته‌ای تاکید کرده و گسترش فعالیت هسته‌ای را تنها راه اجرای تعهدات غرب و رفع تحریم‌ها دانستند. عزم نمایندگان در قالب مصوبه‌ای تحت عنوان اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران، تجلی یافت و اولین بخش از این قانون در ۱۵ دی‌ماه سال قبل با آغاز غنی‌سازی ۲۰ درصدی در فردو به اجرا در آمد. بخش دیگر این قانون در پنجم اسفند با توقف اجرای پروتکل الحاقی، عملیاتی شد و جهان از این مقطع با چهره جدیدی از اقتدار ایران در عرصه بین‌المللی مواجه شد.

بعد از ورود جمهوری اسلامی ایران به این عرصه‌ها بود که طرف‌های مقابل متوجه شدند جمهوری اسلامی ایران از این پس از مواضع خود به‌ویژه در حوزه توافقات هسته‌ای عقب‌نشینی نخواهد کرد و برخی از مقامات سیاسی اروپایی و آمریکایی که تا پیش از این بر لزوم انعقاد برجام جدید تاکید داشتند و حتی به‌گونه‌ای رفتار می‌کردند که گویی گفت‌وگوها با ایران علاوه بر مباحث هسته‌ای باید به سطوحی دیگر مثل کاهش توان موشکی و نفوذ منطقه‌ای ایران بسط پیدا کند با جدیت ایران و پافشاری بر مواضع خود تلاش کردند که این‌بار با نرمش بیشتری رفتار کنند و حتی در کمیسیون مشترک برجام سخن برخی از مقامات سیاسی غرب مبتنی بر این بود که چگونه می‌توان میان خواسته ایران و همچنین نظرات آمریکا و اروپا انس و الفت ایجاد کرد.

سرعت عمل پس از خرابکاری نطنز

در این مرحله بود که رژیم صهیونیستی در یک جنایت تروریستی و به این امید که آورده‌های هسته‌ای ایران را تضعیف کند دست به خرابکاری در سایت نطنز زد. برخی هم این‌گونه برداشت و تحلیل می‌کردند که اکنون توان هسته‌ای ایران به‌واسطه این اقدام خرابکارانه به‌شدت کاهش یافته و به عبارت دیگر جمهوری اسلامی دیگر ابزار چندانی برای چانه‌زنی در مذاکرات ندارد.

اما ایران که به تجربه دریافته باید برای حضور موثر در عرصه جهانی، تولید قدرت کرد برگ دیگری از توانمندی‌های خود را رو کرد و ضمن راه‌اندازی سانتریفیوژهای نسل جدید آی.آر.۶، غنی‌سازی ۶۰ درصدی را نیز آغاز کرد. با اعلام این خبر، طرف‌های مقابل کاملا دریافتند که کشورمان به‌هیچ‌وجه بر سر دفاع از مصالح و منافع ملی با کسی شوخی ندارد و برای احقاق حقوق خود از توان بالایی به لحاظ فنی و علمی و سیاسی برخوردار است.

منصور حقیقت‌پور، تحلیلگر مسائل سیاسی درباره اهمیت این اقدام جمهوری اسلامی ایران می‌گوید: درواقع در هر دوره‌ای که از ابزارهای لازم استفاده کردیم توانستیم دشمن را به عقب رانده و تهدید را به فرصت تبدیل کنیم مانند ماجراهایی که در مورد اقدام خرابکارانه در نطنز پیش آمد و دیگران تصور کردند که با این‌گونه اقدامات می‌توانند موضع ایران را در مذاکرات تضعیف کنند این در حالی است که جمهوری اسلامی نه‌تنها تضعیف نشد بلکه با آغاز غنی‌سازی ۶۰ درصد با دست پرتری در مذاکرات حضور یافته است.

اشتراک نظر در میان مقامات

از سوی دیگر مواضع مقامات دولتی نیز نشان می‌دهد برخلاف رویکردهای گذشته مبنی بر ضرورت نرمش در مقابل طرف مقابل برای احقاق حقوق - که البته ناکارآمدی آن اثبات شده است - اکنون این اشتراک نظر در میان تمام مقامات کشور وجود دارد که برای حضور مقتدر در مذاکرات باید تولید قدرت کرد. در همین زمینه می‌توان به سخنان حسن روحانی، در جلسه هیات دولت چهارشنبه گذشته اشاره کرد که در همین زمینه گفت: این‌که اعلام کردیم سانتریفیوژهای آی.آر.۶ را در نطنز فعال خواهیم کرد یا غنی‌سازی را به ۶۰ درصد خواهیم رساند، پاسخ خباثت‌های دشمنان است.

روحانی با بیان این‌که دشمنان می‌خواهند دست ما در مذاکرات خالی شود، افزود: ولی اشتباه کرده‌اند و نخواهیم گذاشت دست ما خالی باشد و با دست پرتر در مذاکرات حضور می‌یابیم.

رئیس‌جمهوری یادآور شد: اگر صهیونیست‌ها علیه ملت ما اقدامی انجام دهند پاسخ خواهیم داد. اولین پاسخ را گرفتند و وقتی سانتریفیوژهای آی.آر.۱ را دچار مشکل کردند ما دیگر به جای آن، آی.آر.۱ نمی‌گذاریم بلکه آنها را جمع می‌کنیم و آی.آر.۶ می‌گذاریم تا بفهمند نمی‌توانند با این خباثت ما را از این فناوری و این قدرت بازدارند.

محمدجواد ظریف هم با تاکید بر این‌که نطنز قوی‌تر از گذشته با استفاده از ماشین‌های پیشرفته‌تر ساخته خواهد شد، گفت: اگر فکر می‌کنند دست ما در مذاکره ضعیف شده است، اتفاقا این عمل زبونانه موضع ما را در مذاکرات قوی‌تر خواهد کرد و طرف‌های مذاکره باید بدانند اگر تاکنون با تاسیسات غنی‌سازی با ماشین‌های نسل اول مواجه بودند، الان نطنز می‌تواند مملو از سانتریفیوژهای پیشرفته با چند برابر توان غنی‌سازی باشد.

پذیرش گفتمان قدرت از سوی دولت

مقامات دولت در حالی به اهمیت ارتقای توانمندی‌های هسته‌ای برای حضور مقتدرانه در مذاکرات تاکید دارند که در گذشته شاهد مقاومت دولت در این زمینه بودیم. آخرین نمونه از این مقاومت را در زمان تصویب قانون لغو تحریم‌ها در مجلس شاهد بودیم. همان‌طور که اشاره شد موضع دولت از ابتدای اجرای برجام بر این اساس بود که تا جای ممکن نباید بهانه‌ای به دست طرف مقابل داد که باعث اجماع علیه ایران شود.

مقامات دولت در آذر سال قبل هم که قانون لغو تحریم‌ها در مجلس در حال تصویب بود در همین مسیر حرکت می‌کردند و نسبت به طرح مجلس انتقاد داشتند.

علی ربیعی، سخنگوی دولت در همین زمینه با تاکید بر این‌که طرح مجلس کمکی به لغو تحریم‌ها نمی‌کند، گفته بود انباشت اورانیوم با غنای ۲۰ درصد و همین‌طور عدم اجرای پروتکل الحاقی به دائمی شدن تحریم‌ها منجر می‌شود.

وزارت خارجه و سازمان انرژی اتمی هم مخالفت خود را با این طرح اعلام کرده و حتی رئیس سازمان انرژی اتمی با بیان این‌که منابع لازم برای اجرای این طرح دیده نشده گفته بود این سازمان بودجه کافی را برای اجرای آن ندارد. برخی گزارش‌ها نیز حکایت از این داشت که آیین‌نامه اجرایی این قانون که در دولت نوشته شده بود با متن آن مغایرت دارد. این حرف و حدیث‌ها ادامه داشت تا پس از جلسه‌ای که برخی مقامات مسؤول با رهبر انقلاب داشتند با دستور ایشان، اجرای قانون مجلس از ۱۵ دی‌ماه با آغاز غنی‌سازی ۲۰ درصد در فردو کلید خورد و اکنون دولت در مذاکرات هسته‌ای نتایج اجرای این قانون را به‌وضوح لمس می‌کند.

همین اتفاقات باعث شد تا مقامات دولتی به این نتیجه برسند که پس از خرابکاری در نطنز، بلافاصله غنی‌سازی ۶۰ درصدی را کلید بزنند تا دست مذاکره‌کنندگان کشورمان در وین، پر باشد.

حمیدرضا ترقی، تحلیلگر مسائل سیاسی در همین زمینه به جام‌جم می‌گوید: مقامات دولتی هر چند دیر اما به هر حال متوجه شده‌اند که بدون داشتن ابزارهای قدرت چه در زمینه هسته‌ای، موشکی و... نمی‌توان از موضع قدرت با طرف مقابل برخورد کرد و به همین دلیل استفاده از این ابزارها در مذاکرات مهم است و باید به نحو مطلوبی از آن استفاده کرد.

این فعال سیاسی تاکید می‌کند: اگر از ابتدا روی ابزارهای قدرت تکیه می‌کردیم مجبور به دادن امتیازاتی به طرف مقابل نبودیم و می‌توانستیم با دادن امتیاز جزئی به اهدافمان دست یابیم.

بخش‌هایی از ابزار قدرت ایران

توانمندی هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران همواره بخشی از ابزار قدرت کشورمان در مذاکرات بوده‌است و هرگاه از این ابزار قدرت استفاده کرده‌ایم اروپا و آمریکا به صورت جدی‌تر در مذاکرات حضور یافته‌اند. اکنون هم که ایران با استناد به قانون مجلس، فعالیت هسته‌ای خود را گسترش داده‌است شاهد معنی‌دار شدن مذاکرات کمیسیون مشترک برجام در وین شده‌ایم. از جمله ابزار قدرت ایران که اکنون به‌واسطه اجرای قانون راهبردی مجلس به کمک مذاکره‌کنندگان آمده‌است، غنی‌سازی ۲۰ درصد در فردو است به طوری که در حال حاضر، ذخیره اورانیوم غنی‌شده ایران در این حوزه به حدود ۶۰ کیلوگرم می‌رسد. ذخیره ۵۰۰۰ کیلویی اورانیوم غنی شده زیر ۵ درصد بخش دیگری از پشتوانه مذاکره‌کنندگان هسته‌ای است. از سوی دیگر با نصب سانتریفیوژهای جدید در فردو ظرفیت غنی‌سازی ایران در حال حاضر بیش از ۱۶۵۰۰ سو است و به گفته مقامات سازمان انرژی اتمی این ظرفیت رو به افزایش است. پس از اقدام تروریستی رژیم صهیونیستی در نطنز هم شاهد نصب بیش از ۱۰۰۰ سانتریفیوژ آی‌آر۶ در این مجموعه بودیم که در کنار آغاز غنی‌سازی ۶۰ درصدی، نگرانی مقامات غرب را در پی داشته‌است.

یادداشت

تولید قدرت برای چانه‌زنی سیاسی

ابراهیم متقی، استاد دانشگاه

انتظار و ایده‌آل ایران این است که آمریکا و غرب براساس چارچوب‌ها و قواعد بین‌المللی به تعهدات خود در قبال ایران و توافق برجام عمل کنند. واقعیت آن است که بعد از خروج آمریکا از برجام از دوره ترامپ، فشارها علیه ایران بیشتر شد. بازگشت آمریکا در دوره بایدن به برجام در سایه موازنه قدرت، بیشتر محتمل به نظر می‌رسد. در سال‌های گذشته و در شرایطی که موازنه قدرت ما مثبت بود مقامات ایالات‌متحده پذیرفتند که تعهداتی را در قبال ما انجام دهند. در مقطعی موازنه قدرت منفی شده بود و در چنین وضعیتی و به‌خصوص بعد از خروج آمریکا از برجام ایران براساس صبر استراتژیک عمل می‌کرد. در مقطعی سیاست‌های ما توسعه قدرت بود. یعنی ما از قابلیتی برخوردار بودیم که می‌توانستیم توان و قدرت هسته‌ای را ارتقا بدهیم. در مقطعی هم سیاست جمهوری اسلامی ایران این بود که بتواند حداقل قدرت را برای بازدارندگی در برابر سیاست‌های گریز از مرکز آمریکا به وجود آورد. در فرآیندی و با توجه به افزایش فشارها از سوی غرب و آمریکا نسبت به جمهوری اسلامی، شرایط چانه‌زنی ایران تا حدودی دستخوش تغییر و تحول شد و جمهوری اسلامی کمتر از این ابزارها و مولفه‌های قدرت خود می‌توانست استفاده کند. طی ماه‌های اخیر با افزایش فعالیت‌های هسته‌ای ایران در نطنز و فردو و همچنین مصوبه مجلس با عنوان قانون راهبردی لغو تحریم‌ها و همچنین موضوع خروج از پروتکل الحاقی، نوع جدیدی از تعاملات ایران به منصه ظهور رسید و در چنین فضایی، موقعیت برای تولید قدرت جهت چانه‌زنی سیاسی برای جمهوری اسلامی ایران فراهم شد. نکته‌ای دیگر که باید مد نظر داشت این است که بعد از خروج آمریکا از برجام تحریم‌های هسته‌ای شورای امنیت به صورت یکجانبه از سوی ترامپ اعاده و از سوی دیگر سیاست‌های تهدیدآمیز آمریکا مبنی بر مهار، تحریم و محدودسازی منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران تشدید شد. این‌که آمریکا تا چه اندازه در اهداف و برنامه‌های خود علیه ایران کامیاب یا ناکام باشد کاملا بستگی به قابلیت‌های دیپلماتیک و راهبردی ما دارد. بنابراین تا زمانی که جمهوری اسلامی براساس مولفه‌های قدرت و تقویت بنیه داخلی و همچنین ارتقای توان چانه‌زنی خود در عرصه بین‌المللی بتواند سیاست‌های تهاجمی آمریکا را متوقف کند قادر خواهد بود زمینه بازدارندگی لازم را برای مقابله با این سیاست‌های تهاجمی فراهم کند.